

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN
VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

AJINIYOZ NOMIDAGI
NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor v.v.b. A.Abdiyev
“ ” 2024-yil

ONOMASTIKA

FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta’lim shakli uchun
(4-kurs)

Bilim sohasi: 100000 — Gumanitar
Ta’lim sohasi: 140000 — Pedagogika
Ta’lim yo‘nalishi: 60111600 — O‘zga tilli guruhlarda o‘zbek tili

Nukus — 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Turkiy tillar fakulteti
60111600 — O‘zga tilli guruhlarda o‘zbek tili

Fan nomi:	Onomastika
Fani	Tanlov
Fan kodi:	-
Semestr	VIII
Ta’lim shakli:	Kunduzgi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrda ajratilgan soatlar	60
Ma’ruza	14
Amaliy mashg‘uloti	16
Laboratoriya mashg‘uloti	-
Seminar mashg‘uloti	-
Mustaqil ta’lim	30
Kredit miqdori:	2
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek
Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Onomastika” kursi bo‘yicha tuzilgan mazkur dastur Ajiniyoz nomidagi Nukus DPI o‘zbek tili va adabiyoti bakalavriat ta’lim yo‘nalishi uchun mo‘ljallanganidir. Unda atoqli otlarning o‘rganilish tarixi, nomlash xususiyatlarini tadqiq etish masalalari, morfologik va sintaktik qurilishlari, ularning tadrijiy rivoji bo‘yicha nazariy bilimlar berish maqsad qilindi.
Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1.	Onomastika
Ta’lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jixatidan:</i>
TN1	- onomastikaning narsa-hodisalarni yoki tushunchalarni nomlash haqidagi fan ekanligini, uning millat taqdiridagi rolini yaxshi tasavvur qilish;

TN2	– nomshunoslikning o‘rganilish tarixidan, shuningdek, mustaqillik davrida paydo bo‘lgan atoqli otlardan xabardor bo‘lish;
TN3	– atoqli otlarni sinxron va diaxron aspektda o‘rganish;
TN4	– atoqli otlar til lug‘at fondining bir qismi ekanligi, shu bilan birgalikda tilning boshqa leksik qatlamlaridan farqlay olish;
TN5	– nomshunoslik sohasining o‘ziga xos terminlari chuqur anglab olish;
TN6	– atoqli otlarning fonetik, morfologik va semantik hamda etimologik tuzilishini bilish;
TN7	– onomastika bo‘yicha badiiy adabiyotlardan adabiyotlar to‘plash va ularni tahlil qilishni o‘rganish;
TN8	– faktik materiallar asosida ma’lum nazariy xulosalar chiqara bilish, fonetik, leksik-semantik va grammatik tahlil ko‘nikmalariga ega bo‘lish
<i>Ko‘nikmalar jixatidan:</i>	
TN9	atoqli otlar til lug‘at fondining bir qismi ekanligi, shu bilan birgalikda tilning boshqa leksik qatlamlaridan farqlay bilishi lozim.
TN10	Onomastikaning narsa-hodisalarni yoki tushunchalarni nomlash haqidagi fan ekanligini bilishi, ularni taqqoslay olishi va tegishli xulosalar chiqarish, onomastikani o‘qitishda fanni ilmiy-ta’limiy jihatdan o‘rganadigan muammoli izlanish
TN11	ma’ruza, qiyosiy tahlil kabi metodlardan, kompyuter texnologiyasi va internet tarmoqlaridan foydalanish kabi ko‘nikmalarga ega bo‘lishi
TN12	Fan bo‘yicha talabalar til tarixi, hozirgi o‘zbek adabiy tili fanlari erishgan yutuqlarni tadbiiq etish malakasiga ega bo‘lishi talab qilinadi
Fan mazmuni	
Mashg‘ulotlar shakli: Ma’ruza (M)	
M1	Kirish. Onomastika kursi haqida ma’lumot.
M2	Kirish. Onomastika kursi haqida ma’lumot.
M3	Antroponimika
M4	Antroponimika
M5	Antroponimika
M6	Toponimika
M7	Toponimika
M8	Toponimika
M9	Kosmonimika
M10	Kosmonimika
M11	Zoonimika
M12	Zoonimika
M13	Etnonimika
M14	Etnonimika
M15	Etnonimika
Mashg‘ulotlar shakli: Amaliy mashg‘ulot (A)	

A1	O‘zbek onomastikasining o‘ziga xos xususiyatlari
A2	Atoqli otlarning yasalishi, shuningdek, ularning imlosi, qo‘shib va ajratib yozish qoidalari.
A3	Atoqli otlarning etimologiyasi masalasi.
A4	Tub va yasama antroponimlarga misollar topish
A5	Tub va yasama antroponimlarga misollar topish
A6	Ot, sifat, fe‘l so‘z turkumlariga oid antroponimlarni matndan izlash.
A7	Ot, sifat, fe‘l so‘z turkumlariga oid antroponimlarni matndan izlash.
A8	Matndan toponimlarga doir misollarni aniqlash.
A9	Toponimlarni leksik tahlil qilish.
A10	Mustaqillik toponimlariga misollar topish.
A11	Respublika (viloyat, tuman) ning qisqacha toponimik lug‘atini tuzish
A12	Kosmonimikaga doir so‘zlarni aniqlash.
A13	Kosmonimikaga doir so‘zlarni aniqlash.
A14	Zoonimikaga oid atoqli otlarni leksik tahlil etish.
A15	Zoonimikaga oid atoqli otlarni leksik tahlil etish.

Mustaqil ta’lim (MT)

1	Darslik va o‘quv qo‘llanmalar bo‘yicha fan boblari va mavzularini o‘rganish;	6
2	Tarqatma materiallar bo‘yicha ma‘ruzalar qismini o‘zlashtirish;	6
3	Avtomatlashtirilgan o‘rgatuvchi va nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;	6
4	Maxsus adabiyotlar bo‘yicha fanlar bo‘limlari yoki mavzulari ustida ishlash	6
5	Yangi texnikalarni, apparaturalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o‘rganish;	6

Asosiy adabiyotlar

1	Begmatov E. O‘zbek ismlari. – T.: Qomuslar Bosh tahririyati, 1991.
2	Begmatov E.A. O‘zbek ismlari imlosi. – T.: FAN, 1972.
3	Qorayev S. Toponimika. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2006. – 320 b.
4	Xudayarova M. Onomastika. O‘quv qo‘llanma. –Toshkent: Muxr-Press, 2020. - 114 b.

Qo‘shimcha adabiyotlar

7	Oxunov N. Toponimlar va ularning nomlanish xususiyatlari. – Toshkent: Fan, 1989. – 52 b.
8	Nafasov T. O‘zbek nomnomasi. – Qarshi: Nasaf, 1993. – 132 b.
9	Hasanov H. H. Geografik nomlar imlosi. – Toshkent: Fan, 1962-y.

Talabani fan bo‘yicha o‘zlashtirish ko‘rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI:

Baholash tartibi o‘z ichiga nazoratlar turini (oraliq, joriy va yakuniy) qamrab oladi. Talabani o‘zlashtirish darajasi quyidagi yo‘l bilan baholanadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting	
A+	95 - 100 ball	4.5	A'LO
A	90 - 94 ball	4.0	
B+	85 - 89 ball	3.5	JUDA YAXSHI
B	80 - 84 ball	3.0	
C+	75 - 79 ball	2.5	YAXSHI
C	70 - 74 ball	2.0	
D+	65 - 69 ball	1.5	SHARTLI O'TDI
D	60 - 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	O'TMADI

Ballar taqimoti:

Oraliq nazorat - 30 ball.

Joriy nazorat - 20 ball.

Yakuniy nazorat - 50 ball.

Jami: 100 ball

TALABALARNING O'ZLASHTIRISHINI BAHOLASH MEZONLARI

“A+”, “A”, “B+” baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

“B”, “C+”, “C” baho: talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.

“D+”, “D” baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

“F” (o'tmadi) baho: materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg'ulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashg'ulotlardagi faollik va ijodkorlik;
- asosiy va qo'shimcha o'quv materiallarini o'zlashtirish;
- mustaqil ta'lim bo'yicha topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish;
- nazoratning barcha turlarini o'z vaqtida bajarish.

AKADEMIK VA ETIK TALABLAR:

Nazorat topshiriqlarini bajarishda ko'chirmakashlikka (plagiat) yo'l qo'yilmaydi.

Test, o'quv loyihalari, mustaqil ishlar, oraliq, joriy, yakuniy nazorat topshiriqlarini boshqa shaxslardan ko'chirib olinishiga yo'l qo'yilmaydi, boshqa talabaning o'rniga imtihon topshirish ta'qiqlanadi.

Kurs bo'yicha har qanday nazorat topshirig'ini soxtalashtirgan talaba „fanni o'zlashtirmagan“ („F“) hisoblanadi.

Mashg'ulotlar paytida mobil aloqa va boshqa elektron qurilmalardan foydalanishga yo'l qo'yilmaydi.

Mashg'ulotlar paytida auditoriyada (virtual auditoriyada) belgilangan talablarga zid harakatlar qilish mumkin emas.

Boshqalar va turli fikrlarga tolerant munosabatda bo'lish talab etiladi.

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Payshanba	14.00 – 15.00	307-320

Fan ukituvchisi tugrisida malumot

Muallif:	
E-mail:	oybek_xaytbayev@mail.ru
Tashkilot:	Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti, "O'zbek tili" kafedrası
Taqrizchilar:	Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent Sh.Bo'ranova

Mazkur Sillabus Nukus DPI O'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil "____" dagi ____-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

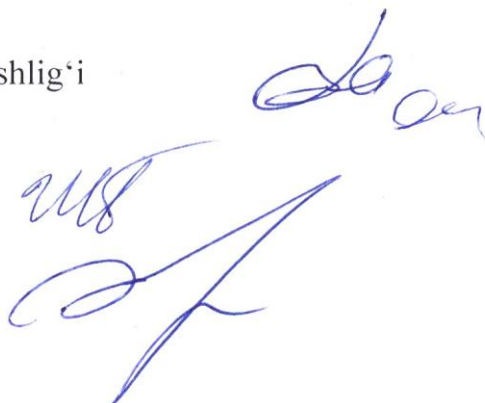
Mazkur Sillabus "O'zbek tili" kafedrasining 2024-yil "____" dagi ____-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekapi

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

A.Abdiev

B.Davletov

Sh.Bo'ranova

M.Xudayarova